

Chodzić w Duchu Świętym

Zesłanie Ducha Świętego. 10 tygodni zwykły

Czytanie i rozważanie Słowa Bożego

Bez wiary zaś nie można podobać się Bogu (Hbr 11,6)

Wiara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa (Rz 10,17)

09.06.2019

Teksty dostępne na stronie: www.onjest.pl

Rysunek tygodnia:

Opracowanie rozważań:

Jolanta i Jerzy Prokopiuk, Łukasz Kneć, Monika Mosior, Jolanta i Krzysztof Mikos, Przemek i Ewelina Rożnowscy, Dariusz Trocha, Ewa i Wojciech Palczyński, Elżbieta Gładka, Maciej Zimecki, Monika Grozik

Korekta:

Jerzy Prokopiuk

Rysunek:

Marta Stańco

Dystrybucja broszury:

Basia i Marek Mikucy

Asysta kościelna:

ks. Wojciech Jaśkiewicz

Aplikacje mobilne:

Tomek Romanowski/ Tymoteusz Abramek/ Michał Bogdał

Druk:

Drukarnia Urdruk, Oleśnica

Projekty graficzne:

Gladiatore Marketing Michał Gadomski

Drodzy parafianie,

mamy nadzieję, że broszura, którą bierzecie do ręki, pomoże Wam w czytaniu i rozważaniu Słowa Bożego a w ten sposób spotkaniu z Bogiem żywym, obecnym na kartach Pisma Świętego. Naszym celem jest pokazanie Wam przystępnego i prostego sposobu czytania, słuchania i modlitwy Pismem Świętym, tak, aby Słowo Boże, z którym się spotkacie, prowadziło Was w codziennym życiu. Szczególnie tych wszystkich, którzy rozpoczynają korzystanie z naszej propozycji prosimy o przeczytanie kilku wskazówek poniżej. One objaśnią Wam, jak najlepiej skorzystać z broszury, po którą sięgnęliście.

Broszura składa się z 3 części, w kolejności:

- a) propozycji czytania i rozważania na każdy dzień tygodnia,
- b) fragmentów Pisma Świętego do każdego z dni tygodnia (zgodnie z rokiem liturgicznym),
- c) opisu metody modlitwy z Bożym Słowem.

Możesz z niej korzystać w następujący sposób:

1. Zaznajom się z proponowanym sposobem czytania czytając opis metody Lectio Divina na ostatnich stronach. Nie chodzi o to, abyś wszystko zapamiętał(a), ale ogólnie wiedział(a) jak ona przebiega.
2. Przejdź do konkretnego dnia tygodnia i krok po kroku przechodź od jednego punktu do drugiego, według podanych wskazówek, czyli: wycisz się i zaproś Ducha Świętego do modlitwy, przeczytaj tekst do danego dnia ... i tak dalej według wskazówek, zgodnie z zaproponowanym schematem.
3. W trakcie takiego czytania i rozważania możesz, jeśli poczujesz potrzebę, ponownie sięgać do opisu metody zamieszczonego na ostatnich stronach. To pomoże Ci lepiej rozumieć i przeżyć Twoje osobiste spotkanie z Jezusem obecnym w Bożym Słowie.
4. To samo powtarzaj dla każdego innego dnia tygodnia. Bądź wytrwały(a) i cierpliwy(a) a zobaczysz owoce swojego spotkania ze Słowem, bo spotykając się ze Słowem spotykasz się z samym Jezusem. Nie spiesz się, poświęć na to przynajmniej 15 minut każdego dnia.
5. Jeśli masz uwagi czy też chcesz się podzielić swoimi wrażeniami i odkryciami ze spotkania z Jezusem z Bożym Słowem, możesz napisać do nas na: slowo@onjest.pl lub przekazać swoje uwagi Księdzu Proboszczowi.

Pozdrawiamy i życzymy błogosławionego spotkania ze Słowem Bożym - Redakcja

09.06.2019, niedziela , Uroczystość Zesłania Ducha Świętego

DOŚWIADCZAĆ ZESŁANIA DUCHA ŚWIĘTEGO KAŻDEGO DNIA

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Dzieje Apostolskie 2, 1-11

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Czytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- Święto Zesłania Ducha Świętego zakorzenione jest w tradycji żydowskiej i nosi nazwę Pięćdziesiątnica, zwane jest też Świętem Żniw lub Świętem Zbiorów. W chrześcijaństwie to dzień narodzin Kościoła. *Chrystus przyszedł na świat po to, aby mogło nastąpić Zesłanie Ducha Świętego i odtąd jedyną godnością, jaka może liczyć się w Kościele, jest pozyskiwanie Ducha Świętego.* (Olivier Clement). Ta tajemnica dokonuje się w sercu ludzkim, tak jak każde inne wydarzenie biblijne np. przejście przez Morze Czerwone. Znaki są drugorzędne i dostosowane do okoliczności. Duch Święty ma moc przeobrazić człowieka w sposób niewyobrażalny dla niego samego. Czy doświadczasz swojego osobistego zesłania Ducha Świętego? Jak przeobraziło to twoje życie?
- Duch Święty uzdolnił apostołów do przemawiania w taki sposób, aby to dotyczyło ludzkiego serca. *Pełni zdumienia i podziwu mówili: «Czyż ci wszyscy, którzy przemawiają, nie są Galilejczykami? Jakżeż więc każdy z nas słyszy swój własny język ojczysty? – Partowie i Medowie, i Elamici, (...).– słyszymy ich głoszących w naszych językach wielkie dzieła Boże.* Można byłoby powiedzieć, że apostołowie otrzymali specjalny dar komunikacji, który przerastał ich możliwości naturalne. Takiego daru potrzebujemy każdego dnia, gdzie komunikacja zanika lub jest głęboko osłabiona - w relacjach małżeńskich, z dorastającymi dziećmi, członkami rodziny. Komunikację niszczy grzech, zwłaszcza grzech zwany pychą. Czy dostrzegasz potrzebę innej komunikacji? Czy dostrzegasz swój grzech w osłabionej komunikacji lub komunikacji zerwanej?
- Jak otrzymać Ducha Świętego? Jezus powiedział - *Jeśli ktoś jest spragniony, a wierzy we Mnie - niech przyjdzie do Mnie i pije! (...) A powiedział to o Duchu, którego mieli otrzymać wierzący w Niego (J7,37).* Przyjdź dziś do Jezusa z taką wiarą, jaką masz teraz, proś aby Duch Boży przeniknął wszelkie miejsca twojego życia (wymień je). On to robi, bo jest wierny swojej obietnicy: *Jeśli więc wy (...) umiecie dawać dobre dary swoim dzieciom, o ileż bardziej Ojciec z nieba da Ducha Świętego tym, którzy Go proszą (Łk 11,13).*

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

*Teraz zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Jezus, dziękuję Ci za moje osobiste zesłanie Ducha Świętego. Dziękuję za specjalny charyzmat komunikacji, którego potrzebuję w rozmowach z innymi.*

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

10.06.2019, poniedziałek , NMP Matki Kościoła

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM TO UFAĆ JEZUSOWI

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Ewangelia według św. Jana 2, 1-11

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- W pewnym momencie na weselu zaczyna brakować wina. Ludzie tańczą, bawią się, a nagle ktoś przychodzi i mówi, że nie ma wina. Impreza się kończy. Goście idą do domu. Kompromitacja. Kiedy Maryja dowiaduje się o tym, zwraca się z prośbą do Jezusa: „*Nie mają już wina*”. Są sytuacje w życiu po ludzku stracone, bez wyjścia. Czy w takiej po ludzku beznadziejnej sytuacji potrafisz skierować swe oczy ku Matce Jezusa, naszej Matce i prosić o wstawiennictwo tej, która nieustannie wstawia się za nami u Swojego Syna?
- „*Czyż to moja lub Twoja sprawa, Niewiasto? Jeszcze nie nadeszła moja godzina*” - odpowiedź Jezusa wydaje się bardzo stanowcza. Jednak Maryi to nie zraża, nie dotyka jej. Mówi sługom tylko „*Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie*”. Ale to wystarcza. Jezus wypełnia potrzebę, którą Maryja ma w sercu. Wielkie jest jej zaufanie Jezusowi i wielka jest miłość Jezusa do swojej Matki. Relacja ta jest wyzwaniem w budowaniu rodzin i wspólnot. Czy w moim sercu jest obecna miłość, która jest oparta na zaufaniu drugiej osobie? Czy moje serce jest ufne w możliwości mojej żony, mojego męża, moich dzieci lub rodziców? A może jestem pełen lęku i nie potrafię poprosić o pomoc, komuś zaufać?
- Aby cud się dokonał trzeba wykonać prostą czynność: „*Napełnijcie stągwie wodą*”. Wyobraź sobie, że jesteś wśród tych sług. Czy w twojej głowie nie pojawia się myśl: po co mam wlewać wodę do 6 dużych stągwi, czy mój wysiłek ma jakiś sens, co to da? Bo przecież brakuje wina, a nie wody? Słudzy jednak wykonują polecenie Jezusa. I dokonuje się cud - prawie niezauważalny. Opis równie „niepozornego” cudu dotyczy uzdrowienia z trądu Naamana (2 Krl 5, 1–19). Prorok Elizeusz, przez posłańca, każe mu wejść do Jordanu siedem razy. Naaman, jest oburzony, ponieważ spodziewa się czegoś spektakularnego. Jednak w posłuszeństwie wykonuje to pozornie bezsensowne polecenie Elizeusza. I zostaje uzdrowiony. Jak wiele w naszym życiu jest wezwań do rzeczy pozornie prostych, błahych i nieciekawych. A jednak posłuszeństwo temu wezwaniu pozwala ujrzeć cuda - cuda uzdrowienia z moich chorób, słabości i wad. Jaką postawę przyjmuję, gdy stawia się przede mną wyzwania z pozorów błahie i nudne? Czy rodzi się we mnie bunt?

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Jezu, naucz mnie z pomocą Twojej matki do słuchania i bycia posłusznym Twoim słowom.

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

11.06.2019, wtorek , św. Barnaby Apostoła

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM TO BYĆ POSŁANYM

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Ewangelia według św. Mateusza 10,7-13

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- *Idźcie i głoscie (Mt 10,7)* – tymi słowami Jezus posłał swoich uczniów, ale też posyła i nas. Każdy z nas, chrześcijan, jest posłany, aby iść i głosić: *Bliskie już jest królestwo niebieskie*. Jednak, aby być świadkiem, trzeba najpierw samemu doświadczyć... Czy doświadczyłeś bliskości królestwa niebieskiego? Czy czujesz się obdarowany przez kochającego Boga tak, że masz potrzebę dzielenia się tym darem z innymi? Jeśli nie to bądź pewny, że Bóg stoi u twoich drzwi i kołacze, On czeka, aby wejść i obdarować cię swoją miłością. Zaufaj i zawierz Mu swoje życie a na pewno doświadczysz Jego mocy.
- Czasem jest tak, że pragniemy mówić o Jezusie, czy po prostu przyznać się do niego, ale coś nas wstrzymuje. Może to być strach, że nie umiemy, że nie jesteśmy gotowi, że są inni, bardziej utalentowani, może lęk przed odrzuceniem, a może po prostu codzienne zabieganie i brak czasu.
- Pamiętajmy, że Jezus w rozważanym dzisiaj fragmencie Ewangelii nie posyła ludzi wykształconych, ze stopniami naukowymi z teologii, z certyfikatami czy dyplomami. On posyła prostych rybaków, mieszkańców Galilei, których jedynym bogactwem jest zaufanie do Jezusa. Co więcej, Jezus nawet nie pozwala im się jakoś przygotować do tej misji (nie bierzcie na drogę torby ani dwóch sukien...).
- Jezus wie, że my mamy tendencję do tego, aby wszystko robić własnymi siłami, i wie, że czym bardziej stawiamy naszą misję na fundamencie własnych przygotowań i obudowujemy ją ścianami własnych zabezpieczeń tym bardziej odgradzamy się od powiewu Ducha. Jesteśmy posłani, aby iść i mówić o Nim. Mocą Ducha Świętego, nie naszą. Jego ścieżkami, nie naszymi. Jak odpowiesz dzisiaj Jezusowi na to wezwanie?

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Duchu Święty, wiem, że jestem słaby i nieprzygotowany. Prowadź mnie abym głosił dobrą nowinę wszędzie tam, gdzie ty mnie pošlesz. Niech mój lęk, moje zatroskanie o codzienne sprawy i moja słabość nie będą przeszkodą. Wskaż mi co mam czynić.

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

12.06.2019, środa

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM TO PRZYJMOWAĆ JEGO ŻYCIE

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

2 List do Koryntian 3, 4-11

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- Komu zawdzięczasz wiarę? Jeżeli dzięki Chrystusowi taką ufność w Bogu pokładamy, to nie dlatego, żebyśmy uważali, iż jesteśmy w stanie pomyśleć coś sami z siebie, lecz wiemy, że ta możliwość nasza jest z Boga. Jeśli wiara jest darem Boga, to czy możliwe jest, że On tego daru nam skąpi? Czy można się tłumaczyć, że Bóg mi dał małą wiarę? Bóg całkowicie szanuje wolną wolę człowieka. Może dać najpierw łaskę niewielką, żeby nie przytłoczyć, nie złamać wolności ogromem swojej dobroci. Po łaskę zawsze trzeba sięgnąć i ją przyjąć. Im większa łaska, bardziej ingerująca w życie, tym większej wymaga współpracy. Wiara nie odmieni cudownie Twojego życia bez Twoich decyzji i działań. Czy świadomie współpracujesz z łaską? Tzn. widzisz zaproszenie Ducha Św. do jakiegoś kroku, prosisz o Jego moc i wsparcie, a następnie wierząc w Jego działanie skupiasz się i starasz wypełnić wolę Bożą - ufając, że z Jego łaską dasz radę?
- *litera bowiem zabija, Duch zaś ożywia* - św. Paweł w wielu miejscach pisze, że przepisy starego prawa nie mają nad nami mocy. Naród Wybrany miał ogromną liczbę przepisów, służyły uświadomieniu ludziom ich grzeszności, były też sposobem na ucywilizowanie ówczesnej kultury oraz wychowywały ludzi do postawy poszukiwania zbawienia u Boga, do oczekiwania na Mesjasza. W Nowym Przymierzu prawo jest zastąpione usynowieniem - człowiek stał się mieszkaniem Ducha Św. Przez cały Stary Testament Bóg z tęsknotą zapowiadał czasy, kiedy zamieszka w swoim ludzie, kiedy Duch Św. się obficie wyleje i kiedy prawo straci znaczenie. My - ochrzczeni i zjednoczeni z Jezusem jesteśmy spełnieniem tych prorocत्व. Dziecko Boga nie skupia się na przestrzeganiu prawa, przykazań, byciu "porządnym". Słuchanie Ducha Św., przyjmowanie Jego miłości, realizowanie Jego nadprzyrodzonego życia w swojej codzienności i przez to rozszerzanie bożego królowania - to Twoje powołanie, *Albowiem wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży, są synami Bożymi. Nie otrzymaliście przecież ducha niewoli, by się znowu pogrążyć w bojaźni, ale otrzymaliście ducha przybrania za synów.* (Rz 8, 14-15) Może trzeba się zastanowić - żyjesz Nowym, czy Starym Testamentem?

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

*Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Pokaż mi Panie, czy rzeczywiście żyję jak Twoje dziecko?*

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

13.06.2019, czwartek , Święto Jezusa Chrystusa Najwyższego i Wiecznego Kapłana

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM TO WYCHWALAĆ BOGA CAŁYM SOBĄ

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Księga Proroka Izajasza 6, 1-4. 8

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- „Święty, Święty, Święty jest Pan Zastępów. Cała ziemia pełna jest Jego chwały” - śpiewa chór Serafinów stojących przed obliczem JAHWE. Stojąc przed JEHO obliczem nie są w stanie patrzeć na Niego, więc zakrywają oczy. Tymczasem ja śpiewam w czasie Mszy św. ten sam hymn, patrzę na przeistoczone Ciało oraz Krew, czyli na samego BOGA i nie padam na twarz. Dlaczego?
- Serafiny zasłaniają swoje stopy, czyli symbol tego co ziemskie i „rzeczywiste”, gdyż to nie jest godne być przed obliczem Pana. Tymczasem w mojej głowie w czasie Mszy Św. przewalają się tysiące myśli dotyczące spraw codziennych a czasami więcej uwagi poświęcam innym w kościele niż Bogu. Dlaczego?
- Wiem, jestem tylko człowiekiem. Jednak dzięki temu objawieniu uzmysławiam sobie jak wielkim, potężnym i niepojętym jest Bóg ukryty w tym małym opłatku. Pozwala mi wyobrazić sobie, że w czasie Mszy Św. całe niebo „staje” przed ołtarzem i Go wychwala. Wierzę, że ten fragment pomoże mi lepiej przeżywać spotkanie z Bogiem ukrytym w chlebie i winie.
- W lekturze wybrzmiał mi jeszcze jeden ważny aspekt tego hymnu. Serafiny nazywają Boga „świętym”, które to słowo oznacza między innymi: oddzielony od tego co ziemskie, od tego co jest lub może być przez nas poznane. Powtarzają więc trzy razy jakby słowo „**INNY**”. Zrozumiałem, że BÓG jest **całkowicie inny** niż to sobie wyobrażam. Każdy z nas tworzy sobie jakiś obraz Boga bazując na doświadczeniach życia, zdobytej wiedzy oraz fantazji. Ten obraz może pomagać, ale częściej ogranicza w przyjęciu Jego nieograniczonej Miłości i Miłosierdzia. Dlatego postaraj się w modlitwie odrzucić wszystkie ograniczenie jakie sam Mu nakładasz. Oddaj Mu chwałę pamiętając, że jest nieskończenie Dobry.

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

*Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Święty, Święty, Święty jest Pan Zastępów. Cała ziemia pełna jest Jego chwały!*

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

14.06.2019, piątek , bł. Michała Kozala

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM, TO BYĆ WIERNYM W MAŁŻEŃSTWIE

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Ewangelia według św. Mateusza 5,27-32

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- Relacja między żoną a mężem, zgodnie z zamysłem Boga, ma opierać się na miłości, wierności, przebaczeniu. Jest miejscem, w którym małżonkowie mogą stawać się dla siebie wzajemnym darem. Rozwód jest zaprzeczeniem Bożego planu. Jest skutkiem egoizmu, braku zdolności do ofiary i przebaczenia, brakiem miłości i akceptacji małżonka takim, jakim jest (z jego zaletami i wadami, mocnymi i słabymi stronami), brakiem przyznania mu prawa do własnego zdania. Jaka jest moja postawa wobec małżonka? Czy jesteśmy dla siebie wzajemnie darem?
- Cudzołóstwo jest zaprzeczeniem wierności. Przekreśla więc podobieństwo człowieka do Boga, który zawsze jest wierny swoim obietnicom. Cudzołóstwo nie oznacza samego faktu zdrady, ale rozpoczyna się już wcześniej w sercu człowieka. To w sercu rodzą się myśli, uczucia, poruszenia woli. Wewnętrzna zgoda na pożądlive patrzeć na drugą osobę, sprowadza ją do przedmiotowego traktowania. Wyraża brak szacunku do drugiego człowieka. Spojrzenie, które zmierza do pożądania, w sensie moralnym ma podobną wagę co czyn. Czy proszę Boga o czyste serce, myśli?
- Troska o czystość wewnętrzną wymaga radykalnych postaw. Jezus podkreśla to i mówi nawet o pozbyciu się ręki, nogi, oka. Nie chodzi tu o samookaleczenie, ale o stosowanie ekstremalnych środków, o czuwanie i nieustanną walkę z pokusami. Czy troszczę się, pielęgnuję czystość wewnętrzną? Czy nie zaśmiecam swoich oczu, zmysłów nieczystymi obrazami, fantazjami?

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

*Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** „Pan niech będzie przez wszystkie dni błogosławiony: ciężary nasze dźwiga Bóg, zbawienie nasze. Bóg nasz jest Bogiem, który wyzwala” (Ps 68,20-21)*

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

15.06.2019, sobota , bł. Jolanty

CHODZIĆ W DUCHU ŚWIĘTYM TO ŻYĆ W PRAWDZIE

Wyciszenie – zapraszaj Ducha Świętego, aby On prowadził modlitwę, np.: „Duchu Święty, proszę Cię, pomóż mi usłyszeć to wszystko, co Bóg chce mi dziś powiedzieć”.

Lectio (czytanie) – przeczytaj:

Ewangelia według św. Mateusza 5, 33-37

Ponawiaj czytanie, aż znajdziesz fragment, który Cię porusza. Zatrzymaj się na nim.

Meditatio (powtarzanie)

Przeczytaj 2-3 razy fragment, który Cię poruszył. Przeczytaj go powoli, delektując się każdym słowem. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Rozważanie – jeśli jednak nie znajdujesz fragmentu, który Cię porusza, możesz skorzystać z pomocy poniższego rozważania:

- Dziś Słowo Boże odnosi nas do ósmego przykazania. Zabrania ono fałszowania prawdy w relacjach z drugim człowiekiem. Człowiek jest powołany do tego, aby żyć w prawdzie. Powołany jest do tego, aby budować relacje z drugim człowiekiem w prawdzie. *Pragnienie prawdy jest tak głęboko zakorzenione w sercu człowieka, że gdyby musiał się go wyrzec, prowadziłoby to do kryzysu egzystencjalnego* (Jan Paweł II).
- Człowiek z natury kieruje się ku prawdzie. Ma obowiązek szanować ją i o niej świadczyć. Prawda jako prawość postępowania i prawość słowa ludzkiego nazywa się w Katechizmie Kościoła Katolickiego prawdomównością, szczerością lub otwartością. Prawda lub prawdomówność jest cnotą, która polega na tym, by okazywać się prawdziwym w swoich czynach, by mówić prawdę w swoich słowach, wystrzegając się dwulicowości, udawania i obłudy.
- Wykroczenia przeciw prawdzie można podzielić na fałszywe świadectwo i krzywoprzysięstwo. Wypowiedź sprzeczna z prawdą, wyrażona publicznie, nabiera szczególnego znaczenia. Przed sądem staje się fałszywym świadectwem. Złożona pod przysięgą jest krzywoprzysięstwem. Druga grupa wykroczeń przeciwko prawdzie według Katechizmu, to poszanowanie dobrego imienia osób. Dobre imię można niszczyć w postaci pochopnego sądu, obmowy i oszczerstwa.
- Obmowę Katechizm precyzuje w sposób następujący: kto bez obiektywnie ważnej przyczyny ujawnia wady i błędy drugiego człowieka osobom, które o tym nie wiedzą. Oszczerstwo – kto przez wypowiedzi sprzeczne z prawdą szkodzi dobremu imieniu innych i daje okazję do fałszywych sądów na ich temat. Spróbuj dziś zrobić sobie mały rachunek sumienia z tego przykazania.

Oratio (modlitwa) i contemplatio (trwanie w obecności Boga)

Zanieś przed Oblicze Boże to, co cię poruszyło w czasie rozważania. Może to być modlitwa przeproszenia, prośby, dziękczynienia, uwielbienia. **Możesz modlić się tak:** Panie, oświeć moje serce, daj abym zobaczył, czy buduję relacje z innymi na prawdzie, czy nie wykraczam przeciw prawdzie w moich myślach i słowach.

Gdy zabraknie ci słów w modlitwie, to trwaj całym sobą przed Panem bez słów.

Actio (działanie)

Czy przez rozważany fragment Bóg skłania cię w sercu do podjęcia jakiegoś konkretnego działania, jeśli tak to jakiego? Pytaj siebie: Co mam zrobić? Jak to zrobić? Kiedy to zrobić?

Aneks:

CZYTANIA NA POSZCZEGÓLNE DNI TYGODNIA

09.06.2019, niedziela – Dzieje Apostolskie 2, 1-11

Kiedy nadszedł dzień Pięćdziesiątnicy, znajdowali się wszyscy razem na tym samym miejscu. Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wichru, i napełnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się im też jakby języki ognia, które się rozdzielały, i na każdym z nich spoczął jeden. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić.

Przebywali wtedy w Jeruzalem pobożni Żydzi ze wszystkich narodów pod słońcem. Kiedy więc powstał ów szum, zbiegli się tłumnie i zdumieli, bo każdy słyszał, jak tamci przemawiali w jego własnym języku.

Pełni zdumienia i podziwu mówili: «Czyż ci wszyscy, którzy przemawiają, nie są Galilejczykami? Jakżeż więc każdy z nas słyszy swój własny język ojczysty? – Partowie i Medowie, i Elamici, i mieszkańcy Mezopotamii, Judei oraz Kapadocji, Pontu i Azji, Frygii oraz Pamfilii, Egiptu i tych części Libii, które leżą blisko Cyreny, i przybysze z Rzymu, Żydzi oraz prozelici, Kreteńczycy i Arabowie – słyszymy ich głoszących w naszych językach wielkie dzieła Boże»

10.06.2019, poniedziałek – Ewangelia według św. Jana 2, 1-11

W Kanie Galilejskiej odbywało się wesele i była tam Matka Jezusa. Zaproszono na to wesele także Jezusa i Jego uczniów. A kiedy zabrakło wina, Matka Jezusa mówi do Niego: „Nie mają już wina”. Jezus Jej odpowiedział: „Czyż to moja lub Twoja sprawa, Niewiasto? Jeszcze nie nadeszła moja godzina”. Wtedy Matka Jego powiedziała do sług: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie”. Stało zaś tam sześć stągwi kamiennych przeznaczonych do żydowskich oczyszczeń, z których każda mogła pomieścić dwie lub trzy miary. Rzekł do nich Jezus: „Napełnijcie stągwie wodą”. I napełnili je aż po brzegi. Potem do nich powiedział: „Zaczerpnijcie teraz i zanieście staroście weselnemu”. Ci zaś zanieśli. A gdy starosta weselny skosztował wody, która stała się winem, i nie wiedział, skąd ono pochodzi, ale słudzy, którzy czerpali wodę, wiedzieli, przywołał pana młodego i powiedział do niego: „Każdy człowiek stawia najpierw dobre wino, a gdy się napiją, wówczas gorsze. Ty zachowałeś dobre wino aż do tej pory”. Taki to początek znaków uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej. Objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego Jego uczniowie.

11.06.2019, wtorek – Ewangelia według św. Mateusza 10,7-13

Jezus powiedział do swoich Apostołów: „Idźcie i głoscie: Bliskie już jest królestwo niebieskie. Uzdrawiajcie chorych, wskrzeszajcie umarłych, oczyszczajcie trędowatych, wypędzajcie złe duchy. Darmo otrzymaliście, darmo dawajcie. Nie zdobywajcie złota ani srebra, ani miedzi do swych trzosów. Nie bierzcie na drogę torby ani dwóch sukien, ani sandałów, ani laski. Wart jest bowiem robotnik swej strawy.

A gdy przyjdziecie do jakiegoś miasta albo wsi, wywiedzcie się, kto tam jest godny, i u niego zatrzymajcie się, dopóki nie wyjdziecie. Wchodząc do domu, przywitajcie go pozdrowieniem. Jeśli dom na to zasługuje, niech zstąpi na niego pokój wasz; jeśli nie zasługuje, niech pokój wasz powróci do was”.

12.06.2019, środa – 2 List do Koryntian 3, 4-11

Bracia: Jeżeli dzięki Chrystusowi taką ufność w Bogu pokładamy, to nie dlatego, żebyśmy uważali, iż jesteśmy w stanie pomyśleć coś sami z siebie, lecz wiemy, że ta możliwość nasza jest z Boga. On też sprawił, że mogliśmy stać się sługami Nowego Przymierza, przymierza nie litery, lecz Ducha; litera bowiem zabija, Duch zaś ożywia. Ale jeśli postępowanie śmierci, utrwalone literami w kamieniu, dokonywało się w chwale, tak iż synowie Izraela nie mogli spoglądać na oblicze Mojżesza z powodu blasku jego oblicza, który miał przeminąć, to o ileż bardziej pełne chwały będzie postępowanie Ducha? Jeżeli bowiem postępowanie potępieniu jest chwałą, to o ileż bardziej będzie obfitować w chwałę postępowanie sprawiedliwości. Wobec przeogromnej chwały okazało się w ogóle bez chwały to, co miało chwałę tylko częściową. Jeżeli zaś to, co przemijające, było w chwale, daleko więcej cieszy się chwałą to, co trwa.

13.06.2019, czwartek – Księga Proroka Izajasza 6, 1-4. 8

W roku śmierci króla Ozjasza ujrzałem Pana zasiadającego na wysokim i wyniosłym tronie, a tren Jego szaty wypełniał świątynię. Serafimy stały ponad Nim; każdy z nich miał po sześć skrzydeł; dwoma zakrywał swą twarz, dwoma okrywał swoje nogi, a dwoma latał.

I wołał jeden do drugiego: «Święty, Święty, Święty jest Pan Zastępów. Cała ziemia pełna jest Jego chwały». Od głosu tego, który wołał, zadrgały futryny drzwi, a świątynia nappełniła się dymem.

I usłyszałem głos Pana mówiącego: «Kogo mam posłać? Kto by Nam poszedł?» Odpowiedziałem: «Oto ja, poślij mnie!»

14.06.2019, piątek – Ewangelia według św. Mateusza 5,27-32

Jezus powiedział do swoich uczniów:

«Słyszeliście, że powiedziano: „Nie cudzołóż”. A Ja wam powiadam: Każdy, kto pożądliwie patrzy na kobietę, już się w swoim sercu dopuścił z nią cudzołóstwa.

Jeśli więc prawe twoje oko jest ci powodem do grzechu, wyłup je i odrzuć od siebie. Lepiej bowiem jest dla ciebie, gdy zginie jeden z twoich członków, niż żeby całe twoje ciało miało być wrzucone do piekła. I jeśli prawa twoja ręka jest ci powodem do grzechu, odetnij ją i odrzuć od siebie. Lepiej bowiem jest dla ciebie, gdy zginie jeden z twoich członków, niż żeby całe twoje ciało miało iść do piekła.

Powiedziano też: „Jeśli ktoś chce oddalić swoją żonę, niech jej da list rozwodowy”. A Ja wam powiadam: Każdy, kto oddała swoją żonę – poza wypadkiem nierządu – naraża ją na cudzołóstwo; a kto by oddaloną wziął za żonę, dopuszcza się cudzołóstwa».

15.06.2019, sobota – Ewangelia według św. Mateusza 5, 33-37

Jezus powiedział do swoich uczniów:

„Słyszeliście, że powiedziano przodkom: «Nie będziesz fałszywie przysięgał», «lecz dotrzymasz Panu swej przysięgi». A Ja wam powiadam: Wcale nie przysięgajcie, ani na niebo, bo jest tronem Bożym; ani na ziemię, bo jest podnóżkiem stóp Jego; ani na Jerozolimę, bo jest miastem wielkiego Króla. Ani na swoją głowę nie przysięgaj, bo nie możesz nawet jednego włosa uczynić białym albo czarnym.

Niech wasza mowa będzie: Tak, tak; nie, nie. A co nadto jest, od Złego pochodzi”.

LECTIO DIVINA – METODA CZYTANIA I ROZWAŻANIA SŁOWA BOŻEGO

Mnisi znali dwa sposoby medytacji Słowa Bożego: *ruminatio* – przetrawianie Słowa Bożego poprzez jego ciągle powtarzanie oraz *lectio divina* – Bożą lekturę, w której chodziło o to, aby wszystkie słowa Biblii rozumieć jako drogę do Boga, jako opis drogi duchowej. Kluczowe jest tu pytanie: kim jestem, co jest tajemnicą mojego życia, kim i czym stałem się dzięki Jezusowi Chrystusowi? **Kiedy bowiem poprzez rozważanie Bożego Słowa zobaczę, kim jestem, zmieni się także moje działanie w świecie.**

Kilka uwag o miejscu modlitwy, czasie oraz pozycji modlitwowej.

1. **Miejsce** – idealne to kościół czy kaplica z wystawionym Najświętszym Sakramentem. W praktyce będzie to każde miejsce, w którym znajdziemy choć odrobinę wyciszenia.
2. **Czas** – przynajmniej kwadrans. Dobrze, jeśli będzie to pół godziny. Pora dnia nie jest istotna, ważne tylko, byśmy byli przytomni i w czasie modlitwy nie zasnęli.
3. **Pozycja w czasie modlitwy** – godna i wygodna. Można klęczeć, siedzieć na małej ławeczce, można też zwyczajnie usiąść na wygodnym krześle przy stole.

Przebieg *lectio divina*

Istotą tej metody jest jej podział na kilka części:

1. **Czytanie (*lectio*),**
2. **Medytację (*meditatio*),**
3. **Modlitwę (*oratio*) i trwanie przed Bogiem (*contemplatio*).**
4. **Działanie (*actio*)**

Całość powinna być poprzedzona chwilą wyciszenia, skupienia, prośbą skierowaną do Ducha Świętego o dobre owoce. To kluczowy moment przed każdym czytaniem i rozważaniem Bożego Słowa. Głębokie znaczenie Pisma Świętego jest sekretem znanym tylko Duchowi Świętemu, który objawia je komu chce, jak chce, kiedy i gdzie chce. *Duch przenika wszystko, nawet głębokości Boga samego* – pisze św. Paweł (1Kor 2,10). Tego Ducha Bóg udzielił i pragnie udzielać nam, jak mówi św. Łukasz: *Jeśli więc wy, choć źli jesteście, umiecie dawać dobre dary swoim dzieciom, o ileż bardziej Ojciec z nieba da Ducha Świętego tym, którzy Go proszą* (Łk 11,13). Dlatego tak ważne jest, aby prosić o Ducha Bożego, który sam sprawi, że księga Pisma Świętego zostanie dla nas otwarta, to znaczy zrozumiemy jego sens dla nas dziś – w czasie i miejscu, w którym się aktualnie znajdujemy.

Lectio – Czytaj z wiarą i uważnie święty tekst, jak gdyby dyktował go dla ciebie Duch Święty.

Wybieramy dłuższy fragment tekstu. Nie zakładamy, że przeczytamy go w całości. Może się zdarzyć, że już pierwszy werset będzie tym fragmentem, nad którym powinniśmy zatrzymać się dłużej. Czytam Pismo Święte powoli i uważnie, nie po to, by pomnożyć swoją wiedzę, lecz by spotkać Boga w Jego Słowie. W czytaniu chodzi bowiem o znalezienie takiego fragmentu (zwykle będzie to jeden werset, czasami kilka), który nas poruszy. To poruszenie może mieć bardzo różny charakter. Może to być ciekawość, niezrozumienie, pociecha, piękno, niepokój. Poruszenie jest świadectwem, że ten werset jest dla nas osobiście ważny. Bardzo ważną informacją jest złość lub agresja rodząca się podczas czytania Słowa Bożego. Oznacza ona bowiem, że Jezus w Słowie Bożym dotyka jakiejś nieuporządkowanej dziedziny naszego życia. Jest bardzo istotne zwrócenie uwagi na uczucia, które nam towarzyszą. Nie mamy wpływu na uczucia, które się rodzą. Są ważne, ponieważ, ukazują nam one stan naszego serca. Nie ma uczuć dobrych i złych, ponieważ są one obojętne moralnie. Jeżeli rodzi się uczucie zazdrości lub niechęci to nie jest to grzechem. Grzechem może stać się dopiero nasza odpowiedź na to uczucie.

Znalezienie tekstu, który Cię porusza jest sygnałem, że kończy się etap *lectio*.

Meditatio – Staraj się zrozumieć dogłębnie tekst. Pytaj siebie: „Co Bóg mówi do mnie?”.

Pierwotne, łacińskie znaczenie tego słowa to „powtarzanie”. W tej części koncentrujemy się na znalezionym urywku. Czytamy go wielokrotnie, powoli, jakby smakując – całość wersetu lub jego fragmenty. Czytając możemy akcentować różne części i wyrazy wersetu. Prawdopodobnie nauczymy się w ten sposób wersetu na pamięć. Powtarzajmy go zatem także w myśli – może nam pomóc zamknięcie oczu. Angażujemy na tym etapie nie tylko rozum, ale także i serce. Można się zastanowić, dlaczego ten fragment mnie zainteresował, pytać się co ten fragment mi mówi, objawia, komunikuje. Ważne jest, aby medytować tylko jeden fragment. Jeśli poruszyło cię więcej fragmentów, zatrzymaj się na pierwszym, pozostałe w tej medytacji cię nie interesują.

Oratio – Teraz ty mów do Boga, a jeśli zabraknie Ci słów to trwaj przed nim bez słów (contemplatio).

Na pewnym etapie medytacji zamienia się w modlitwę. Będzie ona miała spontaniczny charakter. Otwórz przed Bogiem serce, aby mówić Mu o przeżyciach, które rodzi w tobie Słowo. Módl się prosto i spontanicznie. Czasami będzie to nasza aktywność, ale możemy też być „porwani” przez Boże natchnienie. Wtedy modlitwa stanie się bardziej działaniem Boga w nas niż naszym działaniem. Trudno przewidzieć, co przyniesie modlitwa, jaki dokładnie charakter i kierunek przybierze. Może to być zarówno przebłaganie, prośba jak i dziękczynienie i uwielbienie. Może mieć także charakter krótkiej, żarliwej modlitwy, proszącej Boga, by ukoił moja tęsknotę, by pozwolił się doświadczyć i ujrzeć. Na lub po etapie oratio - Twojej modlitwy do Boga, którą wzbudziło rozważanie danego fragmentu - może przyjść czas, że braknie Ci słów. Trwaj wtedy przy Bogu bez słów - wtedy modlisz się samą swoją obecnością a Duch Święty działający w Tobie będzie kierował do Boga taką modlitwą, która Jemu się podoba: *"Podobnie także Duch przychodzi z pomocą naszej słabości. Gdy bowiem nie umiemy się modlić tak, jak trzeba, sam Duch przyczynia się za nami w błaganiach, których nie można wyrazić słowami. Ten zaś, który przenika serca, zna zamiar Ducha, [wie], że przyczynia się za świętymi zgodnie z wolą Bożą"* (Rz 8, 26-28)

W każdej głębokiej ludzkiej relacji przychodzi etap rozumienia się bez słów. Tak samo jest Bogiem. Ani On nic nie musi mówić, ani ja. Jesteśmy ze sobą razem. I to wystarczy.

Actio – Pytaj siebie: „Co mam zrobić?”.

Ostatni etap lectio divina to zaproszenie do działania, zgodnie z napomnieniem św. Jakuba: *"Wprowadzajcie zaś słowo w czyn, a nie bądźcie tylko słuchaczami oszukującymi samych siebie. (Jk 1, 23)*. Zadań sobie pytanie, czy przez to rozważanie Bóg wzywa Cię do podjęcia jakiegoś postanowienia, zadania, porozmawiania z kimś, przebaczenia komuś, pomocy komuś. Jeśli tak, to zapisz sobie konkretny fragment, który Cię porusza do działania albo to, co chcesz uczynić. Pamiętaj, że działaniem może być także przyzwolenie, zgoda wobec Boga, aby coś w tobie zmienił, aby sam działał w tobie i przemieniał cię tak, jak chce. Po pewnym czasie będziesz wyraźnie widział jak Bóg Cię prowadzi.

Twoim *Actio* może być także nauczenie się na pamięć jakiegoś wersetu z aktualnego czytania. Możesz także pomyśleć, jakie słowo, frazę czy werset zabierzesz ze sobą na cały dzień, to znaczy będziesz je powtarzał i wracał do niego w różnych momentach dnia. W ten sposób dasz Bogu szansę i przestrzeń do Jego działania w tobie, do tego, aby cię przemieniał swoim Słowem, które samo z siebie wydaje owoc: *Czy śpi, czy czuwa, we dnie i w nocy, nasienie kiełkuje i rośnie, on sam nie wie jak. Ziemia sama z siebie wydaje plon (...)* (Mk 4,27-28).

Nie zawsze lectio divina będzie kończyło się podjęciem konkretnego postanowienia i wykonaniem konkretnego działania. Doświadczenie pokazuje jednak, że praktykowanie tej metody przebywania ze Słowem Bożym po pewnym czasie przemienia człowieka samo z siebie, porusza go, przekonuje o tym co prawdziwe i ważne, daje światło do podejmowania właściwych decyzji życiowych i zaprasza do podejmowania zmian.

Możesz korzystać z rozważań **LectioDivina** używając swojego smartfona lub innego urządzenia mobilnego. Aplikację możesz pobrać gratis, podając w wyszukiwarce: **“LectioDivina – On Jest”**

Pobierz na:
Google Play

Pobierz na:
App Store

Kindle oraz inne czytniki obsługujące format .mobi na stronie: www.onjest.pl/slowo

Facebook: [@lectiodivina.onjest](https://www.facebook.com/lectiodivina.onjest)